STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 14/1974-75
med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

Landstinget har i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 6/1974-75.

Stora utskottet, som i ärendet hört trafikinspektören Ulf Lillie, t.f.länsmännen, Björn Andersson i Jomala distrikt och Rudolf Nordin i Sunds distrikt, överläkaren Melker Johansson och lagberedningssekreteraren Christer Jansson, har ingående dryftat lagförslaget, och framförallt ägnat stort intresse åt frågan om ett obligatoriskt bruk av bilbälte och likaså obligatoriskt användande av skyddshjälm vid färd på motorcykel och moped. Av de uttalanden som gjorts av de sakkunniga, som utskottet hört, liksom också av det statistiska material som utskottet fått ta del av, framgår det skäligen klart att ifrågavarande skyddsåtgärder är ägnade att i betydande grad förebygga och mildra personskador i trafikolyckor.

År 1974, som var ett dystert år på Åland i förvarande hänseende, inträffade härstädes 140 fall av personskada i trafikolyckor, därav 10 med dödlig utgång. I några av dessa skulle otvivelaktigt bilbälte ha medfört mindre skador, och möjligen i någon av dödsolyckorna, att den skadade skulle ha överlevat. I ett av fallen, där bilens tak trycktes ned i höjd med kylarplåt och karosseri, skulle föraren däremot med säkerhet ha skadats till döds, om han icke i olyckan skulle ha kastats ur bilen. I åtminstone en av dödsolyckorna 1974 med moped skulle skyddshjälm troligen ha medfört att den skadade hade överlevat.

Det är tveksamt huruvida man av ett så begränsat material kan göra några generella konklusioner - ett flertal av dessa år 1974 på Åland inträffade olyckor var av speciell art, där tillfälligheter spelat avgörande roll. Men det är obestridligt, att i de stater, där obligatoriskt bilbälte införts en väsentlig nedgång av antalet dödsfall och svåra personskador i trafiken har kunnat noteras i statistiken, och därur bör man kunna dra allmängiltiga slutsatser om dessa skyddsåtgärders gagnelighet.

Det har också uttalats stöd för lagutskottets ställningstagande i denna fråga. Utöver de av lagutskottet framförda motargumenten har argument av måhända mera individuell karaktär anförts. Sålunda har obligatoriskt bibälte och skyddshjälm framställts såsom allvarliga ingrepp i den personliga handlingsfriheten. Dess inverkan på trafiksäkerheten reduceras eftersom inte alla bilar är utrustade med bälte,

och eftersom inte alla bilförare och -passagerare blir skyldiga att använda sådant, vilket sistnämnda faktum också gör saken diskutabel ur rättvisesynpunkt. En minoritet i utskottet, ledamöterna Söderström, Carlson och Gustafsson, har efter omröstning i fråga om 11a § sålunda omfattat lagutskottets betänkande, medan de sju övriga ordinarie ledamöterna talat för ett återinförande av detta stadgande i lagförslaget, eftersom de ansett nyttan av detsamma ej kunna bestridas. Majoriteten är därvid i sak övertygade om att såvida redan 50-60 procent av privatbilismen tar bilbälte i bruk kommer detta att ha en synnerligen gynnsam återverkan i form av minskat antal dödsfall och svåra kroppsskador i trafiken.

Beträffande lagförslaget i övrigt har utskottet beslutat införa en ändring i 18 § 3a punkten för att möjliggöra tillfälligt stannande på busshållplats för avhämtning av gods, som anlänt med buss, liksom för att avlämna gods, som skall transporteras med buss. Ytterligare har ett språkligt tillrättaläggande gjorts i 23 § 4 mom.

Stora utskottet har även funnit det ändamålsenligt att lagen förses med ett slutstadgande, enligt vilket ikraftträdandet skulle ske den 1 juni 1975.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget sålydande.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

Lagens ingress: Lika som landskapsstyrelsens framställning.

2 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

11a §.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

17 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

18 §.

- - - - - - - - - - -

3. Fordon får ej stannas eller parkeras:

- - - - - - - - - -

i) på gångbana eller cykelbana.

3a. Fordon får ej stannas eller parkeras på en genom körbanemarkering angiven sträcka på vardera sidan om vägmärke, som angiver hållplats för buss eller, om markering saknas, närmare än tolv meter från märket. På detta område får fordon dock stannas för på- eller avstigning, eller för avlämnande eller avhämtande av gods, som transporteras med buss, då stannandet kan ske utan hinder för busstrafiken.

3b. Utan hinder av stadgandet i 3 mom. i punkten får cykel och moped stannas eller parkeras på gångbana eller cykelbana. Även annat fordon får, under förutsättning att särskild försiktighet iakttages, kortvarigt för lastning eller lossning stannas på gång- eller cykelbana, då iakttagandet av stadgandena i 2, 3 och 3a mom. och tvingande skäl det påkallar och om gång- eller cykelbanas hållfasthet därvid ej äventyras eller användningen av den oskäligt försvåras. Föraren av fordon som sålunda stannat skall hålla sig i närheten av fordonet och vid behov flytta detsamma till plats där det ej utgör hinder för den övriga trafiken.

- - - - - - - - - -

5. Stannande på de i 4 mom. nämnda platserna är tillåtet endast av synnerliga skäl.

- - - - - - - - - -

7. Stadgandena i 1, 3,3a, 3b och 4 mom. gäller ej om annat angivits medelst vägmärke eller körbanemarkering.

- - - - - - - - - -

23 §.

- - - - - - - - - -

4. I 1 mom. föreskrivna hastighetsbegränsningar gäller ej utryckningsfordon. De i stöd av 3 mom. föreskrivna eller medelst vägmärken angivna hastighetsbegränsningarna gäller ej utryckningsfordon i brådskande uppdrag eller fordon som användes för trafikövervakning.

- - - - - - - - - -

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1975.

Mariehamn, den 13 januari 1975.

På stora utskottets vägnar:

Börje Hagström
ordförande

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Hagström, viceordföranden Sanders samt ledamöterna Arvidsson, Berg, Rolf Carlson, Gustafsson, Nils Karlsson, Söderström, Söderlund och Öström.